

Европейска
комисия

Вашите права на социална сигурност

в Швейцария

Информацията, предоставена в настоящия наръчник, е подготвена и актуализирана в тясно сътрудничество с националните кореспонденти на Системата за взаимно информиране за социалната закрила (MISSOC). Повече информация за мрежата MISSOC е достъпна на адрес: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=bg&catId=815>

Настоящият наръчник предоставя общо описание на режима на социална сигурност в съответните държави. Допълнителна информация можете да получите от други публикации на Системата за взаимно информиране за социалната закрила (MISSOC), които са достъпни на горепосочената интернет страница. Също можете да се свържете с компетентните органи и институции, посочени в приложение към настоящия наръчник

Европейската комисия и всички лица, действащи от името на Комисията, не носят отговорност за ползването на информацията, която се съдържа в настоящата публикация.

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава I: Въведение, организация и финансиране	5
Въведение.....	5
Организация на социалната закрила.....	6
Финансиране.....	7
Глава II: Здравни грижи	10
Кога имате право на здравни грижи?	10
Какво е покритието?	10
Как се осъществява достъпът до здравни грижи?	11
Глава III: Парични обезщетения за болест	13
Кога имате право на парични обезщетения за болест?	13
Какво е покритието?	13
Как се осъществява достъпът до парични обезщетения за болест?.....	13
Глава IV: Обезщетения за майчинство и бащинство	15
Кога имате право на обезщетения за майчинство или бащинство?	15
Какво е покритието?	15
Как се осъществява достъпът до обезщетения за майчинство и бащинство?	16
Глава V: Обезщетения за инвалидност.....	17
Кога имате право на обезщетения за инвалидност?	17
Какво е покритието?	18
Как се осъществява достъпът до обезщетения за инвалидност?	20
Глава VI: Пенсии и обезщетения за старост	22
Кога имате право на обезщетения за старост?	22
Какво е покритието?	22
Как се осъществява достъпът до обезщетения за старост?.....	24
Глава VII: Обезщетения за преживели лица	25
Кога имате право на обезщетения за преживяло лице?	25
Какво е покритието?	26
Как се осъществява достъпът до обезщетения за преживели лица?.....	26
Глава VIII: Обезщетения при трудови злополуки и професионални болести.....	27
Кога имате право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?	27
Какво е покритието?	27
Как се осъществява достъпът до обезщетенията за трудови злополуки и професионални болести?	30
Глава IX: Семейни обезщетения	31
Кога имате право на семейни обезщетения?	31
Какво е покритието?	31
Как се осъществява достъпът до семейни обезщетения?	32
Глава X: Безработица	33
Кога имате право на обезщетения за безработица?.....	33
Какво е покритието?	33
Как се осъществява достъпът до обезщетения за безработица?	35
Глава XI: Минимални средства	36
Кога имате право на обезщетения във връзка с минимални средства?.....	36
Какво е покритието?	36
Как се осъществява достъпът до обезщетения за минимални средства?.....	37
Глава XII: Дългосрочни грижи.....	38
Кога имате право на дългосрочни грижи?.....	38
Какво е покритието?	39
Как се осъществява достъпът до дългосрочни грижи?	39

Приложение: Полезни адреси и интернет страници	40
--	----

Глава I: Въведение, организация и финансиране

Въведение

Социална сигурност

Здравното осигуряване в Швейцария включва задължително осигуряване за здравни грижи (заплащане на разходите за грижите в случай на болест, майчинство, на второ място, в случай на злополука) и доброволно осигуряване за дневни помощи.

Що се отнася до майчинството обезщетенията в натура се осигуряват съгласно закона за здравното осигуряване, докато паричните обезщетения се изплащат чрез схемата на помощи за компенсиране на доходите (схемата APG), съгласно която се осигуряват дори помощи за майчинство, както и помощи по време на военна служба, цивилна служба или службата за гражданска защита.

Осигуряването за злополуки и професионални болести покрива всички типове наранявания и професионални болести. То е задължително за служителите и по желание за самостоятелно заетите лица. Лицата, които не са осигурени срещу нараняване по силата на Закона за осигуряване срещу злополуки, се покриват от здравното осигуряване, доколкото се отнася до здравните грижи.

Закрилата за старост, преживели лица и инвалидност се организира по система, базирана на обществената пенсионна схема (основно федерално осигуряване), покриваща цялото население. Тя се допълва от професионална пенсионна схема за служители, част от която е задължителна за лицата в определена категория доходи и по желание за останалите, за които работодателят може да избере (планове за професионално обезщетение). Освен това, съществува доброволен частен спестовен план, който печели от насърчителни мерки (индивидуални частни спестовни мерки). Сумата от тях представлява така наречената „система на три стълба“ в Швейцария.

Семейните обезщетения в земеделския сектор се управляват на федерално ниво. В други сектори те се подчиняват на юрисдикцията на кантоните и на федерален хармонизиран закон.

Осигуряването за безработица е задължително за всички служители.

Социална помощ

Последната предпазна мярка за социална закрила - социалната помощ – като цяло се предоставя в рамките на компетентността на кантоните, а нейното изпълнение се осигурява от общините. Поради това социалната помощ се базира основно на 26 кантонални системи, система, която създава значителни различия. Препоръките на Швейцарската конференция на институциите за социални дейности (CSIAS) помагат за поддържане на определено ниво на хармонизиране на тези обезщетения.

Организация на социалната закрила

Социална сигурност

Всеки клон на социалното осигуряване се управлява от различни организации.

Здравното осигуряване се управлява от признатите здравноосигурителни фондове и от частни осигурителни институции, на които е разрешено да предоставят социално здравно осигуряване. Всички лица, за които осигуряването е задължително, могат да изберат свободно между признатите осигурителни институции в тяхното място на пребиваване.

Осигуряването за злополуки се управлява от Швейцарския национален фонд за осигуряване за злополуки (*Caisse Nationale Suisse d'Assurance en cas d'Accidents - CNA*), който осигурява повече от половината от служителите чрез публични или частни осигурителни институции.

Осигуряването за старост, преживели лица и инвалидност (AHV-AVS/IV-AI, 1ви стълб) се управлява от кантонални, федерални и професионални фондове за обезщетение, както и от Централната служба за обезщетения. Осигуряването за инвалидност се управлява допълнително от кантонални IV-AI служби.

APG схемата (парични обезщетения за майчинство) се управлява от осигурителните органи за старост и преживели лица (AHV-AVS).

Кантоните определят организациите, които отговарят за получаването и обработването на заявленията, както и за определянето и изплащането на допълнителните обезщетения за 1-я стълб. Това обикновено са кантоналните фондове за обезщетение.

Плановите за професионално обезщетение, касаещи пенсиите за старост, преживели лица и инвалидност (2-ри стълб) се управляват от регистрирани пенсионни институции.

Във федералната схема семейните обезщетения се управляват от кантонални фондове за обезщетения, а в кантоналните схеми - от фондове за семейни обезщетения (признати професионални и интерпрофесионални фондове и кантонални фондове).

Осигуряването за безработица се управлява от няколко органа, основно обществени фондове за безработица, признати частни фондове за безработица, власти, посочени от кантоните и някои органи за осигуряване за пенсии за старост и преживели лица (AHV-AVS).

Клоновете за осигуряване за болест и злополуки са под контрола на Федералната служба за обществено здраве (OFSP), която е част от Федералния департамент (Министерство) на вътрешните работи. Клоновете за осигуряване за пенсии за старост, преживели лица и инвалидност, схемата за помощи за компенсиране на доходите (схема APG), както и семейните обезщетения, се контролират от Федералната служба за социално осигуряване (OFAS), която е част от същия Департамент. Осигуряването за безработица попада под контрола на Държавния секретариат по икономически въпроси (seco), който е част от Федералния департамент по икономически въпроси.

Социална помощ

Вж. Въведение.

Финансиране

Различните типове социално осигуряване обикновено се финансират главно от вноските на осигурените лица и работодателите и на второ място от данъците.

Обезщетения в натура за болест и майчинство

При обезщетенията в натура за болест и майчинство, размерът на отделната премия се определя от осигурителя и се одобрява от контролния орган. Осигурените лица, живеещи в един и същ регион, плащат идентични премии, в случай че са с един и същ осигурител. Осигурителят може да определи различен размер на премиите, ако разходите в различните кантони и региони се различават. За деца (на възраст до и включително 18 години) и възрастни (на възраст до и включително 25 години) са определени намалени премии.

Средната премия за възрастни лица в Швейцария (включително покритие за инциденти) е 382 швейцарски франка на месец (318 евро).

Обществените власти предвиждат намаляване на премията за лица с ограничени доходи.

Парични обезщетения за болест и майчинство

Премията за парично обезщетение за болест се определя от осигурителя. Премиите са еднакви, в случай че осигурените обезщетения са еднакви, но тяхното ниво може да варира в зависимост от възрастта на включване към осигурителната схема и региона.

Помощите за загуба на доход по време на майчинство или военна или друга служба (APG) се финансират от осигурените лица и работодателите:

- 0,5 % от брутната заплата (общо, служителят и работодателят осигуряват по 0,25 %);
- 0,5 % от брутните доходи на самостоятелно заетите лица; под прага на доходите се предвижда намаление на размера на вноските по пълзяща скала;
- няма праг или таван на вноските за работещото население;
- Лицата, които не работят плащат вноски от между 23 швейцарски франка (19 евро) и 1150 швейцарски франка (957 евро) на година, в зависимост от социалното си положение.

Трудови злополуки и професионални болести

Премиите за осигуряване за трудови злополуки и професионални болести се определят като процент от осигурителния доход и се плащат от работодателя. Предприятията са класифицирани в различни категории и степени, в зависимост от типа и характеристиките им; класификацията основно взема предвид риска от инциденти и ситуацията по отношение на превантивните мерки. Съществува праг на осигурителния доход от 126 000 швейцарски франка (104,889 евро) на година.

Злополуки, несвързани с работата

Премиите за злополуки, несвързани с работата, се определят като процент от осигурителния доход и се плащат от служителите, отменяйки другите мерки за обезщетение на служителите. Осигурените лица са класифицирани в рискови категории (в зависимост от предприятието, в което работят). Прагът на осигурителния доход е дефиниран на 126 000 швейцарски франка (104,889 евро) за година .

Инвалидност

Осигуряването за инвалидност (1-ви стълб, базова схема) се финансира от:

- 1,4 процента от brutната заплата (общо, служителят и работодателят осигуряват по 0,7 процента);
- 1,4 процента от brutните доходи на самостоятелно заетите лица; под прага на доходите се предвижда намаление на размера на вноските по пълзяща скала;
- няма праг или таван на вноските за работещото население.
- Лицата, които не работят плащат вноски от между 65 швейцарски франка (54евро) и 3250 (2705 евро) швейцарски франка на година, в зависимост от социалното си положение.

В базовата схема Конфедерацията покрива 37,7 процента от годишните разходи. Освен това от 2011 г. до 2017 г. дял от общите приходи от ДДС е разпределен за обезщетението за инвалидност. Делът възлиза на 3,98 % през 2011 г. и на 4,99 % от 2012 г. до 2017 г.

Обезщетенията за инвалидност и извънредните пенсии се финансират изцяло от Конфедерацията.

Схеми за професионално обезщетение (2-ри стълб, задължителен минимум): всяка пенсионна институция определя размера на вноската, която е необходима за покриване на риска от инвалидност.

Старост и смърт

Осигуряването за старост и преживели лица (1-ви стълб, базова схема) се финансира от:

- 8,4 процента от brutната заплата (общо, служителят и работодателят осигуряват по 4,2 процента);
- 7,8 процента от brutните доходи на самостоятелно заетите лица; под прага на доходите се предвижда намаление на размера на вноските по пълзяща скала;
- няма праг или таван на вноските за работещото население;
- Лицата, които не работят плащат вноски от между 387 швейцарски франка (322евро) и 19 350 швейцарски франка (16 108 евро) на година, в зависимост от социалното си положение.

В базовата схема Конфедерацията покрива 19.55 процента от годишните разходи. 13,33 % от общите приходи от ДДС, както и приходите от данъка върху клубовете за хазартни игри, предназначени за осигуряване за старост и преживели лица.

Обезщетенията за инвалидност се финансират изцяло от Конфедерацията.

Схеми за професионално обезщетение (2-ри стълб, задължителен минимум): Вноските варират между 7 и 18 процента от осигурителния доход, в зависимост от възрастта на осигуреното лице (кредити за пенсия за старост). Осигурителният доход („координиран доход“) е част от годишния доход между 24 360 швейцарски франка (20 279 евро) и 83 520 швейцарски франка (69 526 евро) . Сумата от вноските на работодателя трябва да е минимум равна на вноските на служителите му.

Безработица

Осигуряването за безработица се финансира от:

- 2,2 % от brutната заплата (по 1,1 % от работодателя и служителя); таван: 10 500 швейцарски франка (8741 евро) на месец .
- Солидарна вноска от 1 % (0,5 % от която се осигурява от всеки работодател и служител) от дохода между 10 500 швейцарски франка (8741 евро) и 26 250 швейцарски франка (21 852 евро) на месец .
- Самостоятелно заетите лица и незаетите лица не са осигурени.

Конфедерацията поема разходите на службата по заетостта и програмите за активен пазар на труда в размер от 0.159 % от общия размер на доходите, за които са дължими осигурителни вноски. Ако е необходимо, Конфедерацията осигурява краткосрочни заеми според условията на пазара.

Семейни обезщетения

Семейни обезщетения по федералната схема за селскостопански служители: семейните обезщетения за самостоятелно заетите земеделски производители са с публично финансиране (Конфедерация [$\frac{2}{3}$] и кантони [$\frac{1}{3}$]), а семейните обезщетения за селскостопанските служители се финансират чрез вноските на работодателя (2 процента от brutната заплата), а дефицитът се покрива от Конфедерацията ($\frac{2}{3}$) и кантоните ($\frac{1}{3}$).

Кантонални схеми – други служители (това в някои кантони включва и самостоятелно заетите лица): служителите не плащат вноски (с изключение на кантон Вале, където те плащат 0,3 процента вноски), а работодателите плащат от 0,1 до 4 процента, в зависимост от кантона и фонда. Кантоните финансират семейните обезщетения за лицата без платена работа.

Глава II: Здравни грижи

Кога имате право на здравни грижи?

Здравното осигуряване е задължително за всички лица, живеещи в Швейцария.

Осигуряването е индивидуално. Всички лица, пристигащи в Швейцария, са задължени да уредят осигуряването си в рамките на три месеца. Работодателите не са отговорни за уреждането на здравно осигуряване. Правителството може да разшири задължението за уреждане на здравно осигуряване за лица, неживеещи в Швейцария и също така може да изключи определени категории лица от задължително осигуряване.

Ако лицата не са уредили здравното си осигуряване в посочения срок, покритието се предоставя от датата на обявяване на пребиваването им. Ако те започнат да се осигуряват по-късно, покритието се предоставя от датата на включването им. Задължително здравно осигуряване се предоставя без ограничения и независимо от съществуващите болести.

За получаване на обезщетения, непокрита от задължителното здравно осигуряване, може да се сключи осигурителна полица към частен осигурител. Осигурителите имат правото да решат дали да предоставят на кандидатите допълнително покритие и могат да прилагат възрастово ограничение и си запазват правото да не осигуряват лица, които имат здравословни проблеми.

Какво е покритието?

Здравното осигуряване предоставя обезщетения в натура в случай на болест, майчинство или злополука (на второ място, в случай че лицето не е осигурено за злополуки).

Задължителното здравно осигуряване покрива разходите за диагностициране или лечение на болестите и последствията от тях. Тези обезщетения трябва да са ефективни, целесъобразни и икономични. Всички здравни осигурители трябва да предоставят едни и същи обезщетения съгласно закона:

- прегледи и лечения за амбулаторни пациенти, за хоспитализирани пациенти или пациенти в медико-социални заведения, както и в болници от страна на лекари, рехабилитатори или лица, предоставящи услуги по лекарско или медицинско предписание;
- вноски за амбулаторни грижи, предоставяни въз основа на медицинско предписание и при установена нужда от грижи;
- спешни и преходни грижи, които са необходими след болничен престой, предписани от лекар в болница (най-много за две седмици);
- изследвания, лекарства, диагностични или терапевтични инструменти или оборудване, предписани от лекар, или, в рамките на ограниченията, дефинирани от Федералния съвет, и от рехабилитатор;
- покриване на разходите за спа лечение, предписано от лекар;
- мерки за рехабилитация, провеждани или предписани от лекар;
- престой в обществено лечебно заведение;

- престой в родилен център в случай на раждане;
- покриване на разходите за транспорт с медицинска цел и разходите за спасяване;
- услуги от фармацевт (консултация) при предоставяне на надлежно предписани лекарства;
- определени скрийнинг тестове и някои превантивни мерки, провеждани или предписани от лекар;
- зъболекарски услуги при сериозни и непредотвратими болести на дъвкательната система или вследствие на друга сериозна болест или нейните последствие (напр. левкемия, СПИН), или ако това е необходимо за лечение на сериозна болест или нейните последствия, или в случай че нараняванията на дъвкательната система са причинени от злополука, която не е покрита от схемата за осигуряване за злополука.

Задължителното осигуряване за злополука на служителите покрива злополуки, несвързани с работата, в случай че служителят е на платена работа за поне осем часа на седмица при един работодател.

Самостоятелно заетите служители и лицата, които не работят, не са задължени да се осигуряват за злополука, което означава, че в техния случай здравната осигуровка покрива разходите за лечение на нетрудови и трудови злополуки.

Как се осъществява достъпът до здравни грижи?

Можете свободно да избирате лекаря си. Осигурителят плаща разходите съгласно тарифите, приложими за местоживеенето или местоработата на осигуреното лице или околността (освен при спешни случаи или по медицински причини). Осигурителят може да предложи на осигуреното лице форма на осигуряване, която включва ограничен избор (първични лекарски грижи, *НМО*) в замяна на намаляване на премията.

Освен ако не е договорено друго, плащането трябва да се извърши от осигуреното лице, което след това се възстановява от осигурителя (система „гаранция на трети лица“).

Осигурените лица трябва да участват в плащането на разходите за обезщетенията, които получават. Тази задължителна вноска за възрастни (т.е. над 18 години) включва фиксирана годишна сума (*франчайз*, 300 швейцарски франка (250 евро) за възрастни) и пропорционална вноска за разходите над *франчайза* (дял от разходите равняващ се на 10 процента от разходите, надвишаващи *франчайза*). За деца се дължи само дял от разходите. Съществува максимум на дела на разходите (700 швейцарски франка (583 евро) за възрастни и 350 швейцарски франка (291 евро) за деца или 1000 швейцарски франка (832 евро) за няколко деца от едно семейство за година). Възрастните осигурени лица могат да изберат по-висок *франчайз*, което им дава право на по-ниска премия, както и *франчайз* за своите деца.

Делът на разходите в размер на 20% за лекарства, чиято цена надвишава с повече от 20% средната цена на третото най-евтино лекарство, с едно и също активно вещество от друга страна за някои превантивни мерки, предоставяни от националните или кантоналните програми, не се изисква *франчайз* (понастоящем

това са: кантонални програми за скрининг за рак на гърдата чрез мамография и кантонални програми за ваксиниране срещу човешки папиломен вирус).

Здравни грижи се предоставят и в държавните и частните болници, включени в кантоналния списък с одобрени болници. Плащането се извършва директно от осигурителя (система „плащане от трети лица“).

За болнично лечение се предвижда същата вноска, като тази за амбулаторни пациенти. Освен това, осигурените лица над 25 години плащат дневна вноска за жилищни разходи (15 швейцарски франка (12 евро) на ден).

Осигурителят взема решения относно обезщетенията. Осигуреното лице може да възрази срещу тези решения в срок от 30 дни. Решението по жалбата може да се отнесе към компетентния кантонален съд, чието решение от своя страна може да се отнесе към Федералния съд.

Глава III: Парични обезщетения за болест

Кога имате право на парични обезщетения за болест?

Не е задължително да се осигуряване за временна неработоспособност поради болест. Доброволно осигуряване е достъпно за лица между 15 и 65 години, които пребивават или работят в Швейцария.

Осигурителите са задължени (съгласно закона за социално осигуряване) да предоставят осигуряване за дневни обезщетения, дори и ако кандидатът е болен. Въпреки това, болестите, съществуващи към момента на включване към осигуряването, могат да бъдат изключени от осигурителното покритие по преценка на осигурителя (за максимален срок от пет години).

Съгласно разпоредбите на трудовото законодателство (Кодекс на задълженията), работодателите продължават да плащат на служителите, които временно не могат да работят поради болест или бременност. Този период е три седмици през първата година от трудовия стаж. Всеки следващ по-дълъг период се определя на „справедлива“ база. Колективните трудови договори често съдържат по-благоприятни условия.

Ако дневните помощи заменят задължението за заплащане на служителите по съгласно трудовото законодателство в случай на болест или бременност, работодателят е длъжен да плаща поне половината от дължимите премии.

Задължението за осигуряване може да произтича от трудовия договор или от колективния трудов договор. В такива случаи осигуряването за дневни помощи (*Taggeldversicherung/assurance d'indemnités journalières*) може да се сключи като колективен договор за осигуряване. При прекратяване на трудовия договор, е възможно да се сключи индивидуален договор за осигуряване за дневни помощи, без осигурителят да може да прави нови резервации за съществуващи болести. Това не се отнася за договорите за осигуряване за дневни помощи извън Закона за социално осигуряване, сключвани по смисъла на Закона за частно осигуряване.

Какво е покритието?

Осигурителят договаря с осигуреното лице сумата на дневните помощи (*Taggeld/indemnités journalières*). Освен ако не е договорено друго, право за дневни помощи се осигурява от третия ден след началото на болестта. Помощите трябва да се предоставят за поне 720 дни от 900 дневен период.

За безработните лица се прилагат специални правила. Лицата с неработоспособност над 50 процента, получават пълни дневни помощи, а тези между 25 и 50 процента – половината от размера на дневните помощи.

Как се осъществява достъпът до парични обезщетения за болест?

Неработоспособността трябва да се потвърди от лекар. Неработоспособността трябва да е минимум 50 процента. Дневните помощи за болест трябва да се

изискат от работодателя или осигурителя, в зависимост от това, кой отговаря за предоставянето им.

Осигурителят взема решения относно обезщетенията. Осигуреното лице може да възрази срещу тези решения в срок от 30 дни. Решението по жалбата може да се отнесе към компетентния кантонален съд, чието решение от своя страна може да се отнесе към Федералния съд.

Глава IV: Обезщетения за майчинство и бащинство

Кога имате право на обезщетения за майчинство или бащинство?

Обезщетения в натура

Здравното осигуряване е задължително за всички лица, живеещи в Швейцария (повече в частта относно здравните грижи). Здравното осигуряване включва предоставяне на парични обезщетения в случай на майчинство. Осигурителното покритие се предоставя без никакви резерви и независимо от съществуващите бременности.

Отпуск/обезщетения за майчинство

Всяка жена, която е на платена работа и е включена към задължителното за Швейцария осигурителна схема за пенсия за старост и преживели лица (*AHV-AVS*) за периода от девет месеца, непосредствено преди раждането, и която е на платена работа за поне пет месеца от този период и към момента на раждането е нает служител или самостоятелно заето лице, може да претендира за парични обезщетения за майчинство (помощи за майчинство). Освен това тя трябва ефективно да прекъсне работа по време на отпуска по майчинство.

Какво е покритието?

Обезщетения в натура

Задължителното здравно осигуряване покрива общите обезщетения в случай на болест (повече в частта относно здравните грижи) и обезщетенията за майчинство:

- прегледи, извършвани от лекар или акушерка или предписани от лекар по време и след бременността;
- покриване на разходите за курсове за подготовка за раждането;
- раждане у дома, в болница или в родилен център, както и лекарска и акушерска помощ;
- консултация за кърмещи майки;
- грижа за здравите новородени докато са в болница заедно с майките си.

Отпуск по майчинство/бащинство и обезщетение за майчинство/бащинство

Съгласно разпоредбите на трудовото законодателство (Кодекс на задълженията), работодателите са задължени да продължат да изплащат заплата за ограничен период от време в случай на бременност, която пречи на работата. Този период е 3 седмици през първата година от трудовия стаж. След това се определя по-дълъг период на „справедлива“ база. Колективните трудови договори често съдържат по-благоприятни условия.

Изплащането на помощи за майчинство влиза в сила от деня на раждането и продължава минимум до 98 ден (т.е. 14 седмици). То се преустановява преди

това, в случай че майката се завърне на работа на пълно или непълно работно време или почине.

Помощите за майчинство се равняват на 80 процента от средния доход, получаван преди правото за получаване на помощите, до максимум 196 швейцарски франка (163 евро) на ден .

Как се осъществява достъпът до обезщетения за майчинство и бащинство?

Здравни грижи можете да получите или от вашия лекар или в държавните и частните болници в кантоналния списък с одобрени болници. Не се изисква плащане на вноски за разходите за лечение по време на получаване на обезщетение за майчинство.

APG схемата (парични обезщетения за майчинство) се управлява от осигурителните органи за старост и преживели лица (AHV-AVS), към които следва да се отнасят претенциите за помощи за майчинство.

Осигурителят взема решения относно обезщетенията. Осигуреното лице може да възрази срещу тези решения в срок от 30 дни. Решението по жалбата може да се отнесе към компетентния кантонален съд. Решението на последния може да се отнесе към Федералния съд.

Глава V: Обезщетения за инвалидност

Кога имате право на обезщетения за инвалидност?

Инвалидност

Инвалидността се дефинира като пълна или частична невъзможност за получаване на доходи, за която се предполага че е трайна или за дълъг период от време. Всяко пълно или частично ограничаване на възможността на дадено осигурено лице да получава доходи в рамките на балансирания пазар на труда се счита за неработоспособност, в случай че тя е в резултат на физическо, умствено или психологическо увреждане и продължава след провеждане на лечение и рехабилитация. Инвалидността може да е в следствие на вродено заболяване, болест или злополука.

Осигуряването за инвалидност, старост и преживели лица се основава на три стълба.

Първи стълб

Първият стълб представлява държавна разпоредба и включва осигуряване за старост и преживели лица (*AHV-AVS*) и осигуряване за инвалидност (*IV-AI*). Обезщетенията в рамките на тези две форми на осигуряване са предназначени за покриване на основните нужди. В определени случаи могат да се предоставят допълнителни обезщетения, независещи от вноски (*PC*) за покриване на основните разходи. Първият стълб е задължителен за всички лица, живеещи или работещи в Швейцария. Това означава, че самостоятелно заетите лица и безработните лица, както и всички служители са задължени да сключат договор за осигуряване. От това са освободени лицата, които отговарят на условията за задължително осигуряване само за относително кратки периоди от време.

Лицата на платена работа трябва да плащат вноски след първи януари, следващ 17-тия им рожден ден. Лицата, които не работят, също са задължени да плащат вноски от първи януари след 20-я им рожден ден. За право на обезщетения за инвалидност се изискват поне три години плащане на вноски. Обезщетенията могат да се претендират от 18 годишна възраст нагоре (до пенсионна възраст).

Швейцарските граждани и гражданите на държавите-членки на Европейското икономическо пространство, които живеят в трета страна, могат да се включат към доброволна осигурителна схема, ако са били включени към задължителна *AHV-AVS/IV-AI* осигурителна схема непосредствено преди това в продължение на поне пет години.

Втори стълб

Вторият стълб, плановете за професионално обезщетение, касаещи осигуряването за пенсия за старост, преживели лица и инвалидност (*PP*), допълва първия стълб и двата заедно са предназначени за осигуряване на предишния стандарт на живот по целесъобразен начин.

Лицата, които са осигурени по задължителните схеми за професионално обезщетения са задължително осигурени за *AHV-AVS* лица и са задължени да

плащат вноски върху получените доходи в рамките на минималното и максималното ограничение на годишните доходи. Пенсионните институции могат да предоставят обезщетения над задължителния минимум. Те могат да осигуряват приход, по-нисък от прага или по-висок от тавана (до максималния размер).

Служителите са задължително осигурени за рискове от инвалидност и смърт от първи януари след 17-тия си рожден ден, докато получават годишен доход от един работодател. След 24 годишна възраст те са задължително осигурени за пенсия за старост, както и за инвалидност и смърт. Безработните лица също са осигурени за инвалидност и смърт при ограничени условия.

Всеки работодател, чиито служители подлежат на задължително осигуряване, трябва да е свързан с институция, която е регистрирана в официалния регистър на пенсионните институции.

Освободени са, например, служителите на работодател, от когото не се изисква да плаща вноски за първата колона, служителите, наети за ограничен период от време, който не надвишава 3 месеца, лицата с поне 70 процента инвалидност и определени членове на семейството на земеделски производители, които работят за своя собствена компания.

За служителите и самостоятелно заетите лица, които не подлежат на задължително осигуряване, се предоставя възможност за доброволно осигуряване.

Трети стълб

Третият стълб включва отделни доброволни схеми, предназначени за покриване на други индивидуални нужди. С осигурителните компании, банковите институции или животозастрахователни компании могат да се сключат договори за осигуряване или спестявания с цел осигуряване на обезщетение за инвалидност, старост или смърт.

Какво е покритието?

Първи стълб

Обезщетенията, предоставяни от осигуряването за инвалидност (*IV-AI*, първи стълб) имат за цел да предотвратят, намалят или елиминират инвалидността чрез подходящи, прости и целесъобразни мерки за рехабилитация, да компенсират трайните икономически последици от инвалидността, да покрият основните нужди по подходящ начин и да помогнат на засегнатите осигурени лица да водят самостоятелен и отговорен живот.

▪ Мерки за рехабилитация

Осигурените лица с увреждания или лицата, за които съществува риск от инвалидност, имат право на *мерки за рехабилитация*, в случай че същите са необходими и подходящи за възстановяване, поддържане или увеличаване на способността за извършване на платена работа или способността за извършване на ежедневни задачи (като например домакинска работа). Мерките за рехабилитация включват медицински мерки за осигурени лица под 20 годишна възраст, мерки за реинтеграция, подготвящи за трудоустрояване, професионални мерки, осигуряване на помощно оборудване и мерки за нова рехабилитация за

получателите на пенсии. При определени условия, за периода на рехабилитация може да се предоставят дневни помощи. Прилага се принципът на предимство на рехабилитацията пред отпускането на пенсия.

▪ Пенсия за инвалидност

Всяко пострадало лице с неработоспособност минимум 40 процента в течение на една година има право да поиска пенсия за инвалидност (*Invalidenrente/rente d'invalidité*), при условие че може да докаже минимум три години плащане на вноски към *AHV-AVS/IV-AI*.

Степен на инвалидност от

- 70 процента дава право на пълна пенсия,
- 60 процента – на три четвърти от размера на пенсията,
- 50 процента – на половината пенсия и
- 40 процента – на една четвърт от размера на пенсията.

Пенсията за *IV-AI* се изчислява на базата на същите принципи, като пенсията за *AHV-AVS* (повече в частта относно пенсии и обезщетения за старост). Размерът на пенсията зависи от броя осигурителни години (което определя и категорията на пенсията) и средния годишен доход (който определя размера на пенсията за съответната категория).

За съпрузите, които не са наети на платена работа, се приема, че внасят своите осигуровки, в случай че техният активно зает съпруг плаща минимум двойния размер на минималната вноска за *AHV-AVS/IV-AI*. Това се отнася и за случаите на регистрирано съжителство.

В случай на неработещи лица, за целите на изчисление на пенсията им, техните вноски се трансформират и считат за доход от платена работа.

Пълният размер на пенсията е същият като при *AHV-AVS*. Ако степента на инвалидност се промени значително, пенсията съответно се коригира.

Правото на пенсия за инвалидност се прекратява, в случай че осигуреното лице вече не е инвалид, има право на пенсия за старост или почине.

За да бъде оценена степента на инвалидност, доходът, който осигуреното лице би получавало, ако не беше инвалид, се сравнява с този, който то би могло да получава за работа на балансирания пазар на труда, за която може да се предположи, че е в състояние да извършва след лечение и рехабилитация.

Инвалидността на осигуреното лице, което не е и за което не може да се очаква, че ще бъде назначено на платена работа, се оценява според способността на лицето да извършва обичайните си дейности (като например домакинска работа).

Бенефициерът на пенсия за инвалидност има право на пенсия за всяко дете, което към момента на смъртта би имало право на пенсия за сирак (в размер на 40 процента от пълния размер на пенсията за инвалидност).

▪ Помощ за лица в безпомощно състояние

Всяко осигурено лице, което вследствие на увреждане на здравето има нужда от постоянна помощ от други лица или личен асистент, за да може да изпълнява основните ежедневни дейности, може да претендира за помощи за инвалидност. Инвалидността може да е тежка, средна или лека (повече в частта относно дългосрочни грижи).

▪ Помощ за личен асистент

Целта на помощта за личен асистент е да позволи на осигуреното лице да живее независимо. Лице, получаващо помощ за лица в безпомощно състояние и, което живее или желае да живее в собствено жилище, има право на помощ за личен асистент, която ще му/ ѝ позволи да ангажира физическо лице (асистент), което да предоставя нужната помощ.

Втори стълб

Лицата с неработоспособност минимум 40 процента за целите на осигуряването за инвалидност (първи стълб) и които към момента, в който са станали неработоспособни, са били осигурени по професионална схема (втори стълб), мога да претендират за пенсия за инвалидност по тази схема. Степента на инвалидност има влияние върху размера на пенсията (подобно на първия стълб).

Пенсията се изчислява като процент от пенсионните активи (състоящи се от вноски и лихви), като се отчетат прогнозните активи (до момента на пенсиониране) и процента на реализация на пенсията (6,9 % за мъже и 6,85 % за жени).

Пенсията за инвалидност се заменя от фиксирано капиталово плащане, когато пенсията е по-ниска от 10 процента от минималната *AHV-AVS* пенсия за старост или когато това е дефинирано съгласно правилата на пенсионната институция.

Бенефициерите на пенсията за инвалидност могат да претендират за надбавка към пенсията за всяко дете, което би имало право на пенсия за сирак, в случай че те починат. Размерът е 20 процента от пълния размер на пенсията за инвалидност.

Вторият стълб не осигурява мерки за рехабилитация.

Трети стълб

Условията за получаване на обезщетения от доброволното осигуряване в случай на инвалидност зависят от клаузите на всеки отделен договор за осигуряване и съответния продукт. За работодателите и служителите, както и за самостоятелно заетите лица, осигурени за определена сума, се предвиждат данъчни облекчения.

По принцип всяко отделно обезщетение за пенсия се изплаща при настъпване на риска.

В допълнение към обезщетенията, предоставяни по трите стълба, е възможно изплащане на обезщетения за инвалидност от осигуряването за злополуки.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за инвалидност?

Обезщетенията за инвалидност по първия стълб трябва да се изискат от компетентната кантонална служба за IV-AI. Компетентната кантонална служба за IV-AI известява осигуреното лице относно решението за отпускането на обезщетение. Осигуреното лице има право на изслушване (*Vorbescheid/préavis*). След това формално се взема крайно решението, което може да се отнесе към

компетентния кантонален съд, чието решение от своя страна може да се отнесе към Федералния съд.

Плановете за професионално обезщетение, касаещи пенсиите за старост, преживели лица и инвалидност (2-ри стълб) се управляват от регистрирани пенсионни институции, към които следва да се адресират претенциите за обезщетения. Всички спорове между пенсионните институции и осигурените лица могат да се отнасят към компетентния кантонален съд. Решението на последния може да се отнесе към Федералния съд.

Проверка на степента на инвалидност е възможна по всяко време до достигане на минималната пенсионна възраст.

Глава VI: Пенсии и обезщетения за старост

Кога имате право на обезщетения за старост?

Обезщетенията за старост се осигуряват по базовата държавна схема за пенсия за старост (и преживели лица) (AHV-AVS, първи стълб), схемите за професионални обезщетения (втори стълб) и, в случай че е приложимо, доброволните схеми (трети стълб).

Всички лица, пребиваващи или работещи в Швейцария, са покрити от осигуряването по първия стълб.

Мъжете и жените, достигнали възраст от съответно 65 и 64 години, могат да претендират за AHV-AVS пенсия, в случай че осигурителният им период за AHV-AVS/IV-AI е поне една пълна година.

Задължителното покритие по втория стълб (професионално осигуряване) се прилага за служителите на възраст на 24 години, осигурени по първия стълб и получаващи годишна заплата да 20 880 швейцарски франка (17 382 евро) за година от един и същ работодател. Доброволното осигуряване се предоставя за служители, които не са покрити от задължителното осигуряване, както и за самостоятелно заети лица.

Лицата, които са осигурени по професионални пенсионни схеми, могат да претендират за пенсия за старост на същата възраст, на която могат да претендират за пенсия за AHV-AVS (т.е. 65 години за мъжете и 64 години за жените). Не е дефиниран минимален осигурителен период.

Условията за отпускане на обезщетения за старост по третия стълб зависят от клаузите на всеки отделен договор за осигуряване и съответния продукт.

Какво е покритието?

AHV-AVS, Първи стълб

Пенсията се изчислява на базата на средния годишен доход (който определя размера на пенсията за съответната категория) и броя на осигурителните години (които определят категорията на пенсията). Той се състои от доходите за платена работа и всички бонуси за отглеждане на малко дете и полагане на грижи.

Родителите могат да претендира за бонуси за отглеждане на малко дете (*Erziehungsgutschriften/bonification pour tâches éducatives*) за годините, през които те отговарят за едно или повече деца на възраст под 16 години.

Лицата, които се грижат за роднини по възходяща или низходяща линия и братя и сестри, получаващи помощи за AHV-AVS или IV-AI за минимум средна степен на инвалидност, имат право да претендират за бонуси за полагане на грижи (*Betreuungsgutschriften/bonification pour tâches d'assistance*), ако могат лесно да се свържат с близките си в случай на нужда от грижа.

Доходите, получавани от съпрузите за времето на брака им, се разделят и отнасят поравно за всеки от съпрузите. Регистрираните партньори се третират по същия начин като двойките, сключили брак.

Пълният размер на пенсията се изплаща, ако осигурителният стаж е завършен, т.е. ако осигуреното лице има броя осигурителни години за възрастовата си група. В случай че осигурителният стаж на дадено лице не е завършен, то има право само на частична пенсия.

Месечната пенсия се състои от малка част от минималната пенсия за старост (фиксирана сума) и малка част от определящия среден годишен доход (променлива сума). Минималната пенсия е 1160 швейцарски франка (966 евро) за месец, а максималната - 2320 швейцарски франка (1931 евро) (или 3480 швейцарски франка (2897 евро) на месец за двойка) за месец.

Отпускането на пенсиите може да се ускори с една или две години (ранно пенсиониране), като размерът се намали с определен коефициент за всяка година на по-ранно изплащане (напр. 6,8 процента за година). Също така е възможно отлагане на изплащането на пенсия с една до пет години, която след това ще бъде увеличена с определен процент (между 5,2 и 31,5 процента, в зависимост от месеците на отлагане).

Бенефициерът на пенсия за старост (*Altersrente/rente de vieillesse*) има право на пенсия за всяко дете, което в случай на смърт на бенефициера, би имало право на пенсия за сирак (*Waisenrente/rente d'orphelin*). Размерът е 40 процента от размера на пенсията за старост.

AHV-AVS осигурява помощи за инвалидност на лицата, които се нуждаят от постоянна помощ от трети лица или личен асистент за извършване на основните ежедневни дейности (повече в частта относно дългосрочни грижи).

PP, втори стълб

Професионалната пенсия за старост се изчислява като процент от натрупаните активи за пенсия за старост от осигуреното лице (пенсионни активи, *Altersguthaben/avoir de vieillesse*). Това включва вноски и лихви.

Годишната пенсията е равна на 6,9% за мъжете и 6,85% за жените от пенсионните активи, придобити от осигуреното лице при достигане на пенсионна възраст.

По принцип дадено лице получава право на пенсия при настъпване на осигурения риск. Въпреки това, в някои определени случаи, когато например осигуреното лице стане самостоятелно заето лице или закупи собствено жилище, е възможно (частично) авансово плащане.

Ранно пенсиониране е възможно, в случай че правилата на пенсионната институция ги позволяват. Осигуреното лице може да изиска плащане на една четвърт от пенсионните активи, на базата на които се изчислява пенсията, под формата на еднократно плащане. При изискване от страна на осигуреното лице и в случай че правилата на пенсионната институция го позволяват, изплащането на пенсия може да се замени от еднократно плащане на фиксирана сума.

Пенсионерите могат да получават и пенсия за деца (20 процента от пенсията за старост) при същите условия като при първия стълб.

Доброволни схеми, трети стълб

Условията за отпускане на обезщетения за старост и смърт по третия стълб зависят от клаузите на всеки отделен договор за осигуряване и съответния продукт. При определени условия е възможно авансово изплащане.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за старост?

Документите за обезщетения за старост по първия стълб трябва да се подадат към компетентния фонд за обезщетения. След решение на последния, е възможно апелативно и съдебно преразглеждане.

Плановите за професионално обезщетение, касаещи пенсиите за старост, преживели лица и инвалидност (2-ри стълб) се управляват от регистрирани пенсионни институции, към които следва да се адресират претенциите за обезщетения. Всички спорове между пенсионните институции и осигурените лица могат да се отнасят към компетентния кантонален съд. Решението на последния може да се отнесе към Федералния съд.

Глава VII: Обезщетения за преживели лица

Кога имате право на обезщетения за преживяло лице?

В допълнение към обезщетенията по базовата държавна схема за пенсия за старост и преживели лица (*AHV-AVS*, първи стълб), схемите за професионални обезщетения (*PP*, втори стълб) и, в случай че е приложимо, доброволните схеми (трети стълб), също предоставят и обезщетения за преживели лица. Обезщетенията за преживели лица се отпускат по схемата за осигуряване за злополука.

AHV-AVS, Първи стълб

Всички лица, пребиваващи или работещи в Швейцария, са задължени да бъдат осигурени за пенсия за старост и преживели лица (*AHV-AVS*, първи стълб). Вдовиците/вдовците, които след смъртта на съпруга/съпругата си имат едно или повече деца, могат да претендират за пенсия за вдовица/вдовец. Починалото осигурено лице трябва да е плащало вноски за период от поне една година.

Вдовец или лице в регистрирано съдружие има право на пенсия за вдовец, само докато има деца под 18 годишна възраст. От друга страна, вдовиците могат да имат право за същото ако имат деца, но и ако са на минимум 45 години и са били омъжени за период от поне десет години. Разведени лица и лица, чиито регистрирани съдружия са били анулирани, имат право на пенсия, в случай че отговарят на определени условия (напр. имат дете или са се развели след навършване на 45 години, като и в двата случая се изисква продължителност на брака минимум 10 години). Правото на пенсия за вдовица/вдовец се прекратява при сключване на брак или смърт.

Децата имат право на пенсия за сираци съгласно *AHV-AVS*, в случай че техният баща или тяхната майка починат. Това право се прекратява, когато те навършат 18 години, или 25 години, в случай че посещават професионално или образователно заведение, или в случай на смърт на сирака.

PP, втори стълб

Обезщетения за преживели лица се отпускат и от професионалните схеми, когато осигуреният служител или бенефициерът на пенсия за старост или инвалидност по тази схема почине. Възможно е да се претендира за пенсия за вдовица или вдовец, в случай че преживелият съпруг или законен партньор издържа едно или повече деца или е навършил 45 години и бракът или съжителството са продължили поне пет години. Разведеният съпруг на издръжка може също да има право на това, в случай че бракът е продължил най-малко 10 години. Правото на пенсия за вдовица/вдовец се прекратява при сключване на брак или смърт.

Пенсии за сираци се отпускат до навършване на 18 години, или 25, в случай че сиракът посещава професионално или учебно заведение или е с увреждане от минимум 70 процента и не е способен да извършва платена работа. Пенсията за сираци се преустановява и в случай на смърт на сирака.

Доброволни схеми, трети стълб

Условията за получаване на обезщетения от доброволното осигуряване (трети стълб) в случай на смърт зависят от клаузите на всеки отделен договор за осигуряване и съответния продукт. В случай че осигуреното лице почине, бенефициери са преките наследници или лицата, посочени от починалия.

Какво е покритието?

АНV-AVS, Първи стълб

Пенсията за вдовец/вдовица възлиза на 80 процента, пенсията за сираци – на 40 процента от пенсията за старост, изплащана на починалия. Сираците, които са изгубили и двамата си родители, имат право на две пенсии за сираци (*Waisenrenten/rentes d'orphelin*). Те се намаляват, в случай че надвишават 60 процента от максималната пенсия за старост.

Изчислението се базира на същите принципи, като тези за АНV-AVS пенсията за старост. Съществува минимален размер на пенсията (той е 928 швейцарски франка (773 евро) за месец за преживял съпруг или партньор и 464 швейцарски франка (386 евро) за сираци) и максимален размер на пенсията (той е 1856 швейцарски франка (1545 евро) за месец за преживял съпруг или партньор и 928 швейцарски франка (773 евро) за сираци).

РР, втори стълб

Пенсията за вдовица/вдовец възлиза на 60 процента, а пенсията за сираци (за всяко дете) – на 20 процента от пенсията за инвалидност, дължима на починалото осигурено лице. Сираците, които са изгубили и двамата си родители, имат право на две пенсии за сираци.

Ако пенсиите са прекалено ниски, може да се предостави плащане на фиксирана сума. Това е възможно и в други случаи, в зависимост от правилата на пенсионната институция.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за преживели лица?

Документите за обезщетения за преживели лица по първия стълб трябва да се подадат към компетентния фонд за обезщетения. След решение на последния, е възможно апелативно и съдебно преразглеждане.

Плановите за професионално обезщетение, касаещи пенсиите за старост, преживели лица и инвалидност (2-ри стълб) се управляват от регистрирани пенсионни институции, към които следва да се адресират претенциите за обезщетения. Всички спорове между пенсионните институции и осигурените лица могат да се отнасят към компетентния кантонален съд. Решението на последния може да се отнесе към Федералния съд.

Глава VIII: Обезщетения при трудови злополуки и професионални болести

Кога имате право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?

Осигуряването за злополуки покрива трудови злополуки, професионални болести и, в случай че служителят работи по минимум осем часа на седмица за един и същ работодател, и нетрудови злополуки. Произшествия, настъпили по време на пътуване между дома и работното място също са обхванати. Бенефициерите на осигуряването за дневни помощи за безработица също са осигурени за нетрудови злополуки.

Служители (включите надомни служители, чираци, стажанти, доброволци и лица, работещи в професионалните центрове или защитени предприятия) са задължени да сключват договор за осигуряване, като осигуряването за злополуки е по избор за самостоятелно заетите лица и помагащите членове на семейството им.

Злополука е всяко неочаквано и недоброволно нараняване на човешкото тяло, предизвикано от извънреден външен фактор, което нарушава физическото, умственото и психологическото здраве или води до смърт.

Професионална болест е всяка болест, изключително или предимно дължаща се на вредни вещества или определени дейности (които са описани) по време на работа, както и други болести, за които е доказано, че са предизвикани изключително или предимно от упражняването на професията (обща клауза).

Какво е покритието?

Здравни грижи

Осигуровката за злополуки осигурява следните обезщетения за здравни грижи:

- целесъобразно лечение:
 - амбулаторно лечение от лекар или зъболекар,
 - лекарства и изследвания, предписани от лекар или зъболекар,
 - лечение, болнично хранене и настаняване в обществено лечебно заведение, с които се сключено споразумение относно тарифите,
 - допълнително лечение или спа процедури, предписани от лекар,
 - материали и оборудване за лечение;
- наемане или закупуване обикновено и полезно допълнително оборудване;
- материални щети: осигуреното лице има правото да получи компенсация за щети, причинени от инцидент, за предмети, които заменят част от тялото или функция на тялото (разходите за смяна на очила, слухови апарати и зъбни протези са включени, само в случай че физическото нараняване изисква лечение);
- разходи за спасяване и пътни и транспортни разходи с медицинска цел;
- разходи за транспортиране на тялото и разходи за погребение.

Мерки за рехабилитация се предоставят от осигуряването за инвалидност.

Парични обезщетения

Дневни помощи

В случай на трайна неработоспособност, осигуреното лице получава компенсация за загуба на доходи, съответстваща на 80 процента от осигурителния му доход, от третия ден след злополуката (за първите три дни работодателят плаща 80 процента от заплатата). Ако неработоспособността е частична, размерът съответно се намалява. Правото на компенсация за загуба на доход се преустановява, когато лицето възстанови пълната си работоспособност, започне да получава пенсия или осигуреното лице почине. Осигурителният доход съответства на последната заплата, получавана от осигуреното лице, преди злополуката, до размера на максималния фиксиран дневен доход (346 швейцарски франка (288 евро)).

В случай на хоспитализация, са възможни удръжки под формата на вноски за издръжка, освен в случаите, когато лицето се грижи за непълнолетно лице, което посещава професионално или учебно заведение.

Възможно е сключване на договор за допълнително частно осигуряване за загуба на доходи, които не са покрити от осигуряването за злополуки.

Обезщетения за инвалидност

Правото на обезщетения за инвалидност влиза в сила, когато няма причина да се очаква подобрение на здравословното състояние на осигуреното лице вследствие на лечение и след приключване на всички необходими мерки за рехабилитация съгласно осигуряването за инвалидност. Правото се преустановяване, в случай че пенсията е изцяло заменена от фиксирано обезщетение, когато тя е изкупена обратно или когато осигуреното лице почине.

Осигурените лица със степен на увреждане поне 10 процента имат право на обезщетение за инвалидност. За да бъде оценена степента на инвалидност, доходът, който осигуреното лице би получавало, ако не беше инвалид, се сравнява с този, който то би могло да получава за работа на балансирания пазар на труда, за която може да се предположи, че е в състояние да извършва след лечение и рехабилитация.

В случай на трайна неработоспособност, осигуреното лице има право на пенсия. В случай на пълна инвалидност, пенсията за инвалидност е 80 процента от осигурителния доход. Ако неработоспособността е само частична, размерът съответно се намалява. Осигурителният доход възлиза на последната заплата, получавана от осигуреното лице преди злополуката, до размера на максималния годишен доход (126 000 швейцарски франка (104 889 евро)).

Ако естеството на злополуката и поведението на осигуреното лице предполагат, че той ще възстанови работоспособността си, ако получи еднократно обезщетение, обезщетения не се изплащат, а осигурените лица получават еднократно фиксирано обезщетение в размер на до три пъти годишния осигурителен доход.

Помощи за увреждания

Помощите за увреждания (*Integritätsentschädigung/indemnité pour atteinte à l'intégrité*) представляват еднократно обезщетение, предназначено да компенсират

нематериалните щети в случай на трайно физическо, умствено или психологическо увреждане. То се определя според степента на увреждането и се изчислява като процент от максималния годишен осигурителен доход към момента на злополуката и не може да надвишава тази сума.

Помощ за лица в безпомощно състояние

Помощи за инвалидност (*Hilflosenentschädigung/allocation pour impotent*) се предоставят на лице, което в резултат на влошено здраве е постоянно зависимо от помощ от трети лица или личен асистент за извършване на основните си ежедневни дейности. Помощите за инвалидност се определят в зависимост от степента на инвалидност (повече в частта относно дългосрочни грижи).

Пенсии за преживели лица

Когато дадено осигурено лице почине, неговите преживели лица обикновено имат право на пенсия за преживели лица.

Съпрузите, които имат право на това, са:

- вдовици/вдовци, които към момента на смъртта на съпруга имат едно или повече деца, които имат право на пенсия или са 2/3 инвалиди;
- вдовици, които имат едно или повече деца, които нямат право на пенсия или са навършили 45 години;
- вдовиците имат право на капиталово плащане, в случай че не отговарят на изискванията за пенсия;
- разведените съпруг/съпруга се разглеждат като вдовец/вдовица, в случай че осигуреното починало лице е било задължено да им плаща издръжка.

Размерът на пенсията за преживели лица е 40 процента от осигурителния доход за вдовици/вдовци и 20 процента от осигурителния доход за разведени съпрузи, до максималния размер на дължимата издръжка. Пенсията за сираци е 15 процента от осигурителния доход, в случай че единият родител е починал и 25 процента, в случай че и двамата родители са починали.

При наличие на няколко преживели лица, пенсиите за преживели лица могат да възлизат сумарно на максимум 70 процента от осигурителния доход (90 процента в случай че има и пенсия за разведен съпруг).

Правото на пенсия за преживели лица се преустановява в случай на смърт на правоимащия или обратно изкупуване на пенсията. Освен това, правото на пенсия на преживелия съпруг се преустановява при сключване на брак, а правото на пенсия за сираци се преустановява когато детето навърши 18 години, или 25 години, в случай че детето посещава професионално или образователно учебно заведение.

Регистрираното съжителство се равняван на сключен брак за целия си период. Преживелият регистриран партньор се равнява на вдовец. Законното анулиране на регистрирано съжителство се равнява на развод.

Как се осъществява достъпът до обезщетенията за трудови злополуки и професионални болести?

Трудовите злополуки или професионалните болести трябва незабавно да се декларират на осигурителя или работодателя.

Здравни грижи се предоставят от свободно избран лекар, зъболекар, рехабилитатори, аптека или болница. Не се изисква плащане на вноски за здравни грижи от страна на осигуреното лице.

Осигуряването за злополуки се управлява от Швейцарския национален фонд за осигуряване за злополуки (CNA) или всеки одобрен осигурител, в зависимост от категорията на служителя, към когото трябва да се претендират паричните обезщетения. След решение на осигурителя, е възможно апелативно и съдебно преразглеждане. Решението на осигурителя подлежи на апелативно и съдебно преразглеждане.

Глава IX: Семейни обезщетения

Кога имате право на семейни обезщетения?

Семейните помощи в земеделието се управляват на федерално ниво. Семейните помощи за другите сектори се управляват от 26 кантонални закона и федерален хармонизиращ закон. Възможно е да се претендират и други семейни обезщетения, напр. на базата на индивидуалния трудов договор или съгласно колективни трудови договори.

Децата, които дават право на семейни помощи, са децата на родители сключили ли несклучили брак, осиновени деца, деца на съпруга/регистрирания партньор, приемни деца, както и братя и сестри и внуци, в случай че правоимащите лица ги издържат.

Помощи за отглеждане на малко дете се изплащат докато детето навърши 16 години (20 години, ако детето не може да извършва платена работа). Помощи за професионално обучение се изплащат докато детето навърши 25 години.

Семейни обезщетения в земеделието

Земеделските служители и самостоятелно заетите земеделски производители имат право да претендират за семейни помощи. Земеделските служители имат право и на помощи за жилищни разходи, в случай че живеят заедно със съпругата или децата си.

Семейни обезщетения в другите сектори

Всички служители имат право да претендират за семейни обезщетения, както и лицата, неизвършващи платена работа, чиито доходи не надвишават определен размер (41 760 швейцарски франка (34 763 евро за година,)). В 13 кантона самостоятелно заетите лица също имат право на семейни обезщетения.

Какво е покритието?

Семейни обезщетения в земеделието

Размерът на помощите за отглеждане на малко дете за месец и за всяко дете възлизат на 200 швейцарски франка (166 евро) в равнинните и 220 швейцарски франка (183 евро) в планинските региони. Размерът на помощите за професионално обучени за месец и за дете възлизат на 250 швейцарски франка (208 евро) в равнинните и 270 швейцарски франка (225 евро) в планинските региони .

Освен това, селскостопанските служители могат да получават помощи за жилищни разходи (*Haushaltungszulage/allocation de ménage*) в размер на 100 (швейцарски франка (83 евро) на месец.

Семейни обезщетения в другите сектори

Помощите за отглеждане на малко дете трябва да са минимум 200 швейцарски франка (166 евро) за месец и за всяко дете. Помощите за професионално обучение трябва да са минимум 250 швейцарски франка (208 евро) за месец и за всяко дете. Кантоните могат да предвиждат по-висок размер на помощите.

В допълнение към семейните помощи в някои кантони е възможно да се претендират други обезщетения, като помощи при раждане или помощи за осиновяване.

Как се осъществява достъпът до семейни обезщетения?

Документите за семейни обезщетения се подават към компетентните кантонални фондове за обезщетения при схемите за земеделието и към компетентния фонд за семейни помощи за другите сектори.

Глава X: Безработица

Кога имате право на обезщетения за безработица?

Обезщетението за безработица е предназначено да гарантира, че осигуреното лице е подходящо обезщетено в случай на загуба на доходи вследствие на (пълна или частична) безработица, намалено работно време, неблагоприятни метеорологични условия и несъстоятелност на работодателя. Мерките на пазара на труда за обезщетение на осигурените лица са предназначени да ги предпазят срещу рисковете от безработица, за борба срещу съществуващата безработица и за насърчаване на постоянната и бърза интеграция на пазара на труда.

Лицата, осигурявани по задължителната *AHV-AVS* схема и задължени да плащат вноски върху получаваните доходи, които все още не са достигнали пенсионна възраст, са осигурени срещу безработица. Не съществува възможност за доброволно осигуряване.

Дадено осигурено лице има право на обезщетение за безработица, в случай че:

- е безработно или частично безработно;
- е изгубило работата си, отчитана като трудов стаж (включително е изгубило заплатата си) за поне два последователни дни;
- живее в Швейцария (за жителите на държавите-членки на ЕС и ЕИП могат да се прилагат специални правила);
- е завършило задължителното образование и все още не е достигнало възрастта, даваща право за *AHV-AVS* пенсия за старост, както и не получава такава пенсия;
- е работило на платена работа в продължение на поне 12 месеца в рамките на двете години, непосредствено предхождащи безработицата и е било регистрирано в службата по заетостта (лицата, които не са могли да работят поради обучение, болест, претърпяна злополука или са били в затвора се освобождават от условията, свързани с осигурителния период). Този период от две години обикновено се удължава с още две за осигурени лица, които са самостоятелно заети и не получават помощи от осигуряването за безработица, лица които са отглеждали дете или са станали безработни в рамките на четири години преди възрастта, даваща право на *AHV-AVS* пенсия за старост и лица, за които е изключително трудно да се преместят);
- има желание и може да приеме работа;
- е на разположение на службата по заетостта за преместване и отговаря на някои надзорни изисквания, както и само търси работа.

Какво е покритието?

Като правило, обезщетението за безработица възлиза на 70 процента от средната заплата, върху която са плащани осигурителни вноски, за последните шест месеца, до размера на определения таван (10 500 швейцарски франка (8741 евро) на месец). Осигурените лица, имащи задължения за издръжка на деца под 25 годишна възраст или чието обезщетение за безработица е по-ниско от определения минимален размер (140 швейцарски франка (117 евро)), или са с увреждания, имат право на 80 процента от последната си заплата, върху която са

плащани осигурителни вноски. Осигурените лица, които имат деца, имат право и на семейни обезщетения.

Обезщетенията за безработица се изплащат под формата на дневни помощи за пет дни в седмицата. По правило правото за получаване на обезщетение започва след период на изчакване от пет дни на наблюдавана безработица. При определени обстоятелства този срок може да се намали или удължи. Общият период на изчакване не е приложим за осигурени лица, чиито доходи, облагани с осигуровки, са по-ниски от определени прагове.

Специален период на изчакване от 120 дни (към стандартните пет дни) е приложим за лица, които са освободени от условията за осигурителен период поради обучение, заболяване, злополука, майчинство или задържане. Общият период на изчакване се удължава с пет дни за другите лица, освободени от условията за осигурителен период, и с един ден за сезонните работници, служителите с професии, за които е обичайна честа смяна на работодателя и лицата със срочни трудови договори.

Обезщетението за безработица може да се претендира за определен период от време в рамките на две години, т.е.

- 200 дневни помощи за лица под 25 години, които нямат задължения за издръжка на деца;
- 260 дневни помощи за осигурителен период от общо 12 месеца;
- 400 дневни помощи при осигурителен период от общо 18 месеца;
- 520 дневни помощи при навършени 55 години, в случай че осигуреното лице има осигурителен период минимум 22 месеца;
- 520 дневни помощи, ако осигуреното лице получава пенсия за инвалидност, която съответства на степен на инвалидност най-малко 40 % има осигурителен период от минимум 22 месеца;
- 90 дневни помощи за лицата, освободени от условията, свързани с осигурителния период.

Възрастните безработни лица, които са станали безработни в рамките на четирите години, предшестващи възрастта, на която придобиват право за AHV-AVS пенсия за старост и за които е много трудно да намерят нова работа, имат право на 120 допълнителни дневни помощи.

Ако осигуреното лице принадлежи към категория безработни, за които е много трудно да намерят място на пазара на труда, със съгласието на бюро по труда те могат да се включат към курсове за обучение за поддържане на квалификацията или реинтеграция, едновременно с получаването на дневни помощи.

Правото за получаване на обезщетения за безработица може да бъде преустановено за определен период от време, например в случай че осигуреното лице напусне работа без уважителна причина, не полага достатъчно усилия за търсене на работа, откаже работа, предложена му от бюро по труда или представи невярна или непълна информация. Преустановяването може да продължи от един до 60 дни, в зависимост от тежестта на нарушението.

Осигуряването за безработица осигурява обезщетения и в случай на частична безработица. Те се отпускат за лицата, търсещи само работа на непълнен работен ден или които имат работа на непълнен работен ден и искат да я заменят с работа

на пълен работен ден или да я допълнят с друга работа на непълен работен ден. Служителите, чието нормално работно време е намалено или чиято работа е преустановена, имат право на помощ за намалено работно време (*Kurzarbeitsentschädigung/indemnité en cas de réduction de l'horaire de travail*). Служителите в отраслите, в които честите прекъсвания вследствие на метеорологичните условия са обичайни, имат право на обезщетения за лошо време (*Schlechtwetterentschädigung/indemnité en cas d'intempéries*).

Осигуряването за безработица може да дава право и на обезщетения в случай на несъстоятелност на работодателя, както и на финансови обезщетения за мерки на пазара на труда.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за безработица?

Осигурените лица трябва да се регистрират лично и своевременно или най-късно на първия ден, на който възнамеряват да претендират за обезщетение за безработица, в зависимост от кантона, в общината, в която живеят, или в компетентното местно бюро по труда. Безработното лице трябва да отговаря на изискванията за надзор и да се яви на интервютата при компетентните местни бюро по труда (*ORP*). Обезщетенията за безработица се изплащат от свободно избраното към момента на регистриране в бюрото по труда бюро. Безработните лица са задължени да приемат всяка предложена им подходяща работа.

Глава XI: Минимални средства

Кога имате право на обезщетения във връзка с минимални средства?

Федералната конституция (член 12) установява правото за получаване на помощи в ситуация на затруднение: „Всеки, който е в ситуация на затруднение и не е в състояние да съществува самостоятелно, има правото да получава помощ и да бъде подпомаган чрез осигуряване на основните ресурси, необходими за достойно човешко съществуване“.

В Швейцария социалното подпомагане с малки изключения е в правомощията на кантоните, като изпълнението обикновено се делегира на общините. Поради това, социалното подпомагане се базира на 26 различни кантонални системи. Въпреки това, *Conférence suisse des institutions d'action sociale* (CSIAS - Швейцарската конференция на институциите за социални дейности), орган, състоящ се от специалисти и представители на социалните служби на кантоните и общините, изготвя препоръки за социалното подпомагане за целите на социалните служби на кантоните и общините и частните социални институции. Болшинството от кантоните прилагат тези стандарти.

В резултат на това, на федерално ниво не съществува обща схема, независеща от вноските. Въпреки това, определена категория лица може да получава социални обезщетения като допълнителни обезщетения към първата колона (*Ergänzungsleistungen, EL/Prestations complémentaires, PC*). Обезщетенията към първата колона, заедно с допълнителните обезщетения, имат за цел по целесъобразен начин да покрият основните нужди на възрастните лица, инвалидите и преживелите лица.

Бенефициерите на пенсията за старост или преживели лица могат да получат допълнителни обезщетения след проверка на доходите, осигурени от осигуряването на пенсията за старост и преживели лица (*AHV-AVS*) или пенсия за инвалидност или помощи за инвалидност от осигуряването за инвалидност (*IV-AI*). Швейцарското гражданство не е условие, но постоянното пребиваване в Швейцария е. В допълнение, чуждите граждани трябва да са пребивавали в Швейцария в продължение на 10 години без прекъсване (бежанците и лицата без гражданство в продължение на пет години) непосредствено преди кандидатстването за допълнителни обезщетения.

Какво е покритието?

Годишният размер на допълнителните обезщетения съответства на размера на признатите разходи, надвишаващи определящите доходи. Признатите разходи включват сумата, покриваща основните нужди, наем и съпътстващи разходи (до определен максимален размер), професионални разходи, поддръжка на собствеността и лихви по ипотека, вноски за социално осигуряване (за задължителното здравно осигуряване: фиксирана сума, съответстваща на средната премия за кантона) и изплащане на издръжка съгласно семейното право.

Признатите разходи за изчисление на допълнителното обезщетение включват сумата, покриваща основни нужди, която варира според големината на семейството, т.е.:

- 19 050 швейцарски франка (15 858 евро) на година за самостоятелни лица;
- 28 575 швейцарски франка (23 787 евро) на година за семейни двойки и регистрирани партньори;
- 9945 (8279 евро) швейцарски франка на година за всяко от първите две деца;
- 6630 швейцарски франка (5519 евро) на година за третото и четвъртото дете (за всяко);
- 3315 швейцарски франка (2760 евро) на година за всяко дете след петото.

Годишният размер на допълнителните обезщетения се изчислява като диференциално обезщетение (т.е. разходи минус приходи). Те се изплащат докато са изпълните условията, даващи право за това.

Съгласни стандартите на CSIAS за кантоналното социално подпомагане, основните нужди включват фиксирана сума за издръжка, жилище и основни медицински разходи.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за минимални средства?

Кантоналните фондове за обезщетения определят правото за получаване на допълнителни обезщетения и периодично оценяват финансовото състояние на кандидата (т.е. определящите приходи и признатите разходи), поне веднъж на всеки четири години.

Допълнителните обезщетения, изискани без право за това (измама, неуведомяване), трябва да са възстановят от бенефициера, негов законен представител или наследниците му. Възстановяването се отменя, ако лицето докаже, че е действало добросъвестно и ако това би го поставило в затруднено положение.

Глава XII: Дългосрочни грижи

Кога имате право на дългосрочни грижи?

В Швейцария не съществува специална схема за дългосрочни грижи. Обезщетения се предоставят от няколко клона на социалното осигуряване.

Здравна помощ се предоставя чрез задължителното здравно осигуряване, осигуряването за злополуки и осигуряването за инвалидност (медицински мерки към IV-AI).

Освен това може да се отпусне обезщетение за инвалидност в рамките на базовата пенсионна схема (осигуряване за пенсия за старост и преживели лица ((AHV-AVS), осигуряване за инвалидност (IV-AI)), както и в рамките на осигуряването за злополуки. Лицата, които имат право на това, са лицата, нуждаещи се от помощ от трети лица или личен асистент за извършване на ежедневните си дейности (напр. изправяне, сядане, лягане, хранене, обличане и събличане, миене, тоалет, придвижване) заради здравословни увреждания.

Съществуват три степени на инвалидност:

- *тежка инвалидност*: осигуреното лице се нуждае от редовна и значителна помощ за извършване на основните ежедневни дейности и изисква постоянни грижи или личен надзор.
- *средна инвалидност*: осигуреното лице се нуждае от редовна и значителна помощ за извършване на основните ежедневни дейности или се нуждае от редовна и значителна помощ за извършване на поне 2 основни ежедневни дейности, като освен това се нуждае от личен надзор.
- *ниска инвалидност*: осигуреното лице се нуждае от редовна и значителна помощ за извършване на поне 2 основни ежедневни дейности или изисква постоянен личен надзор или постоянно се нуждае от значителни грижи, налагани от неговата неработоспособност, или поради сериозно увреждане на сетивните органи или поради сериозно физическо увреждане, осигуреното лице може да установява социални контакти само със своето обкръжение със значителна и редовна помощ.

Помощта за лична асистенция може също така да бъде предоставена чрез основната пенсионна схема (AHV-AVS/IV-AI). Целта на помощта за личен асистент е да позволи на осигуреното лице да живее независимо. Лице, получаващо помощ за лица в безпомощно състояние и, което живее или желае да живее в собствено жилище, има право на помощ за личен асистент, която ще му/ ѝ позволи да ангажира физическо лице (асистент), което да предоставя нужната помощ. Лице, получаващо AI помощ за лична асистенция до пенсионна възраст, продължава да има право на това, до сумата, получавана дотогава.

Някои специфични разходи могат да бъдат възстановени посредством схемата за допълнителни обезщетения, по която се предоставят обезщетения след проверка на доходите на възрастни лица, инвалиди и преживели лица.

Какво е покритието?

Обезщетения в натура

Лечението в дома на пациента, в или извън болница се предоставят по схемата за здравно осигуряване, както и чрез осигуровката за инвалидност и злополуки.

Парични обезщетения

Помощите за инвалидност зависят от степента на инвалидност. Месечният размер от схемата за осигуряване за инвалидност е:

- 464 (386 евро) швейцарски франка за ниска инвалидност;
- 1160 (966 евро) швейцарски франка за средна инвалидност;
- 1856 (1545 евро) швейцарски франка за тежка инвалидност;

В случай че осигуреното лице получава грижи от дадена институция, помощта за лица в безпомощно състояние се равнява на една четвърт от тези суми.

Непълнолетните лица, които се нуждаят от интензивни грижи и които не живеят в някоя институция, имат право на добавка към помощите за инвалидност. Размерът зависи от интензивността на необходимите грижи.

Месечните помощи за инвалидност по схемата за осигуряване за пенсия за инвалидност и преживели лица възлиза на 232 швейцарски франка (193 евро) (за слаба инвалидност), 580 швейцарски франка (483 евро) (за средна инвалидност) или 928 швейцарски франка (773 евро) (за тежка инвалидност).

Месечните помощи за инвалидност по схемата на осигуряване за злополуки възлизат на:

- 692 швейцарски франка (576 евро) за ниска инвалидност;
- 1384 швейцарски франка (1152 евро) за средна инвалидност;
- 2076 швейцарски франка (1728 евро) за тежка инвалидност;

Помощта за лична асистенция по принцип е в размер на 32,50 швейцарски франка (27 евро) на час. Ако асистентът е нужно да има специална квалификация поради инвалидността на осигуреното лице, размерът на помощта за лична асистенция се равнява на 48,75 швейцарски франка (41 евро) на час. Специална тарифа се прилага за помощ предоставяна през нощта (максимум 86,70 швейцарски франка (72 евро) на нощ).

Схемата за допълнителни обезщетения към първия стълб позволява възстановяване на някои разходи за помощ, грижи и придружител, в рамките на определен размер. Всеки кантон определя кои разходи се възстановяват.

Как се осъществява достъпът до дългосрочни грижи?

Нуждата от здравни грижи се оценява от компетентния лекар. Инвалидността се определя от бюрата на IV-AI (за осигуряване за пенсия за старост и преживели лица) и осигурителя за злополуки (при осигуряване за злополуки).

Инвалидността се оценява периодично.

Приложение: Полезни адреси и интернет страници

По-подробна информация относно специалните условия и отделните обезщетения за социална сигурност в Швейцария може да бъде получена от публичните институти, управляващи системата за социално осигуряване.

За въпроси относно социалната сигурност, касаещи повече от една държава на ЕС, можете да търсите връзка с институцията в справочната служба на институциите, поддържана от Европейската комисия и достъпна на адрес: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Запитвания, касаещи последствията върху обезщетенията от осигуряване в две или повече държави-членки, следва да се изпращат до:

Федерална служба за обществено здраве

Bundesamt für Gesundheit
Office Fédéral de la Santé Publique
3003 Bern
Тел.: +41 (0)31 322 21 11
Факс: +41 (0)31 322 95 07
<http://www.bag.admin.ch>

Държавен секретариат по икономически въпроси

Staatssekretariat für Wirtschaft
Secrétariat d'État à l'Économie
Effingerstrasse 31
3003 Bern
Тел.: +41 (0)31 322 56 56
Факс +41 (0)31 322 27 49
<http://www.seco.admin.ch>

Федерална служба за социално осигуряване

Bundesamt für Sozialversicherungen
Office Fédéral des Assurances Sociales
Effingerstrasse 20
3003 Bern
Тел.: +41 (0)31 322 90 11
Факс +41 (0)31 322 78 80
<http://www.bsv.admin.ch>

Отговорни органи

1. Болест и майчинство:

Съвместна институция за прилагане на Федералния закон за здравно осигуряване

Gemeinsame Einrichtung KVG
Institution commune LAMal
Gibelinstrasse 25
4503 Solothurn
Тел.: +41 (0)32 625 30 30
Факс: +41 (0)32 625 30 90
Електронна поща: info@kvg.org
<http://www.kvg.org>

2. Осигуряване за пенсии за старост, преживели лица и инвалидност

- 1-ви стълб

Швейцарски фонд за обезщетения
Die Schweizerische Ausgleichskasse
Caisse suisse de compensation
Avenue Edmond-Vaucher 18
Case postale 3100
1211 Genève 2
Тел.: +41 (0)22 795 91 11
Факс: +41 (0)22 795 97 05
<http://www.zas.admin.ch>

- 2-ри стълб

Гаранционен фонд LOB

Sicherheitsfonds BVG
Fonds de garantie LPP
Eigerplatz 2
Case postale 1023
3000 Berne 14
Тел.: +41 (0)31 380 79 71
Факс: +41 (0)31 380 79 76
Електронна поща: info@sfbvg.ch
<http://www.sfbvg.ch>

3. Трудови злополуки и професионални болести

Швейцарски национален фонд за осигуряване при злополуки
Schweizerische Unfallversicherungsanstalt
Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents
Fluhmattstrasse 1
6002 Lucerne
Тел.: +41 (0)41 419 51 11
Факс: +41 (0)41 419 58 28
<http://www.suva.ch>

4. Семейни помощи

Федерална служба за социално осигуряване
Bundesamt für Sozialversicherungen
Office Fédéral des Assurances Sociales
Effingerstrasse 20
3003 Bern
Тел.: +41 (0)31 322 90 11
Факс +41 (0)31 322 78 80
<http://www.bsv.admin.ch>

5. Осигуряване за безработица

Държавен секретариат по икономически въпроси
Staatssekretariat für Wirtschaft
Secrétariat d'État à l'Économie
Effingerstrasse 31
3003 Bern
Тел.: +41 (0)31 322 56 56
Факс +41 (0)31 322 27 49
<http://www.seco.admin.ch>